

У IV кварталі 2023 року розвиток банківського сектору надалі визначали тенденції попередніх періодів. Стрімко зростало гривневе фондування від населення і бізнесу, збереглися припливи коштів в іноземній валюті. Тривав приріст роздрібних строкових коштів, хоч він і був повільнішим за зростання поточних вкладень. Надалі динамічно зростали вкладення банків в ОВДП і депозитні сертифікати НБУ. Водночас тривало збільшення гривневих портфельів чистих корпоративних та роздрібних кредитів. Поступове зниження ставок сприяло підвищенню попиту на кредити та здешевленню фондування. Операційна ефективність банків залишалася високою, а витрати на резервування – мінімальними. Попри значне збільшення ставки оподаткування, сектор залишився високорентабельним, що забезпечує його стійкість. Прибутковість та запас капіталу дають змогу банкам виконати нові регуляторні вимоги.

Структура сектору

У IV кварталі 2023 року, як і в попередньому, у секторі працювало 63 банка. В цілому за рік було ліквідовано чотири банки: “Форвард”, “Айбокс”, “Конкорд” та Укрбудінвест. Сумарна частка цих фінустанов становила менше 1% від активів платоспроможних банків, тож їх виведення з ринку не позначилося на роботі банківського сектору.

Частка чистих активів держбанків у IV кварталі зросла на 0.3 в. п. до 53.6%. За рік вона підвищилася на 3.1 в. п. передусім через перехід до цієї категорії Сенс Банку.

Активи

Обсяг чистих активів платоспроможних банків суттєво зріс: за IV квартал – на 11.1%, за 2023 рік – на чверть. Протягом року найбільше зростали обсяги депозитних сертифікатів НБУ, зокрема запроваджених у квітні тримісячних, та ОВДП. За 2023 рік також значно зросли кошти банків на рахунках у НБУ через поетапне підвищення нормативів обов'язкового резервування за коштами клієнтів.

Чистий гривневий корпоративний кредитний портфель зростав протягом двох останніх кварталів завдяки збільшенню попиту. За IV квартал обсяг кредитів зріс на 2.7%. Тож приріст у другому півріччі майже компенсував падіння, зафіксоване на початку року: -0.7% за рік. Найшвидше зростали обсяги гривневих кредитів малим та середнім підприємствам (МСП): +6.8% кв/кв та +12.4% р/р. Нині кредити МСП становлять уже 57% у чистому гривневому кредитному портфелі бізнесу. Чверть кредитів МСП надані компаніям, що не належать до бізнес-груп. У IV кварталі зростання гривневих бізнес-кредитів насамперед відбулося в українських приватних банках, тоді як Приватбанк скоротив свій портфель. Чистий корпоративний кредитний портфель в іноземній валюті майже не змінився за останній квартал (+0.1% у доларовому еквіваленті), але за рік скоротився на 9.8%.

Гривневе кредитування надалі триває переважно в межах програми “Доступні кредити 5-7-9%”: загальний обсяг позик, наданих за цією програмою, зріс на 2% за квартал та на 34% за рік. Протягом року найбільше зросли обсяги кредитів у сфері торгівлі та енергопостачання, у IV кварталі – також у логістиці та харчовій промисловості. Водночас за останній квартал суттєво скоротився портфель агрокредитів.

Обсяги чистого роздрібного гривневого кредитного портфеля третій квартал поспіль збільшуються: на 7.4% за IV квартал та на 20.3% за 2023 рік. Зростання відбувається переважно завдяки жвавому картковому кредитуванню двома банками-лідерами. Рекордно зросли обсяги чистих іпотечних кредитів: упродовж останнього кварталу на 23.2%, або на 3.5 млрд грн; за рік – майже на половину, або на 6 млрд грн. Це відбулося завдяки кредитуванню за програмою “еОселя” на 4.3 млрд грн за квартал та на 8.9 млрд грн за рік.

Якість портфеля протягом року нормалізувалася, рівень дефолтів знижувався в усіх сегментах. Частка непрацюючих кредитів наприкінці року зменшилася до 37.4%: на 0.5 в. п. за IV квартал та на 0.8 в. п. за 2023 рік. Основним рушієм зміни було списання непрацюючих кредитів фізособам, що привело до скорочення їхньої частки в роздрібному портфелі на 3.2 в. п. за квартал та на 6.9 в. п. за рік. Частка непрацюючих кредитів бізнесу зросла на 0.3 в. п. за квартал та на 1.3 в. п. за рік.

Фондування

Зобов'язання платоспроможних банків зросли на 13.2% за IV квартал і перевищили показники 2022 року на 24.1%. Збільшення коштів клієнтів тривало весь рік – на 28.4% (+11.5% за IV квартал). Частка коштів клієнтів у зобов'язаннях залишається на рекордних рівнях – близько 91%. Натомість частка рефінансування НБУ знизилася до мінімуму з 2006 року – 0.1%. Валовий зовнішній борг банків також скорочувався: на 6.5% до 1.7 млрд дол. США наприкінці III кварталу.

Обсяги гривневих коштів фізичних осіб зросли на 7.3% за IV квартал та на 20.5% за рік. Темпи приросту впродовж кварталу прискорювалися, найпомітніше – у грудні через сезонне надходження зарплат і премій. Кошти населення зростали майже рівномірно в усіх групах банків, найшвидше у приватних банках (10.1%). Хоча початок 2024 року відзначився традиційними сезонними відпливами коштів з рахунків фізосіб, це не створює загроз для стабільності фондування банків. Обсяги строкових гривневих депозитів зросли на 6.4% за квартал. Річний темп приросту роздрібних строкових вкладів став рекордним за понад десятиліття – 37.2%. У нових гривневих депозитах надалі переважають вкладення строком від трьох до шести місяців.

У IV кварталі кошти населення в іноземній валюті на рахунках у банках зросли на 5.3% (+6% р/р), темпи були подібними в банків усіх груп. Строкові вклади у валюті зросли на 2.2% за квартал (-4.3% р/р): наприкінці року зняття частини валютних обмежень спричинило скорочення попиту на купівлю валюти для вкладення на строкові депозити. Обсяги валютних строкових депозитів зростали в усіх груп банків, найактивніше – в іноземних, на 7.7% за квартал та в 2.3 раза з початку року.

Гривневі кошти суб'єктів господарювання приросли на 17.8% за IV квартал (на 50.8% за рік). Найвищі припливи коштів спостерігалися у державних і приватних банках – понад 20% за квартал. Кошти бізнесу в іноземній валюті зростали повільніше – на 3.2% за квартал, причому зростання відбулося тільки в державних та приватних банках – на 11.2% та 9.1% відповідно.

Рівень доларизації депозитів знижувався шостий квартал поспіль – до 31.5%.

Процентні ставки

У IV кварталі НБУ двічі знижував облікову ставку, сукупно на 5 в. п. що частково пояснюється зміною дизайну монетарної політики. За 2023 рік ключова ставка знизилася на 10 в. п. до 15% річних. Ставка за депозитними сертифікатами НБУ “овернайт” упродовж року знизилася на 8 в. п., із жовтня вона дорівнює обліковій. Найшвидше на зниження ключової ставки відреагували ставки за гривневими коштами суб'єктів господарювання. З піку в липні вони знизилися на 4.1 в. п., а за IV квартал – на 2.2 в. п. до 10.2% річних. Водночас зниження ставок за строковими вкладками фізосіб упродовж кварталу було повільним. UIRD для 12-місячних гривневих депозитів знизився лише на 0.3 в. п. за квартал – до 14.2% річних. Тож залучення коштів від бізнесу знову дешевше, ніж від населення.

Упродовж кварталу ринкові ставки за гривневими кредитами суб'єктів господарювання знизилися ще на 1.0 в. п. – до 17.7% річних. За 2023 рік здешевлення становило 2.3 в. п. У IV кварталі найпомітніше знижувалися ставки за кредитами МСП. Подібна динаміка спостерігалась і за кредитами фізичним особам: зниження вартості за новими угодами на 2.5 в. п. за рік та на 1.1 в. п. упродовж IV кварталу – до 27.3% річних. Серед іншого через ефект зміни структури кредитування – частка субсидійованих іпотечних позик зростала.

Фінансові результати

В умовах усе ще високих процентних ставок, значної операційної ефективності та помірного резервування сектор отримав 86.5 млрд грн чистого прибутку за 2023 рік. Цей результат вже ураховує підвищення ставки податку на прибуток до 50%. Збитковими за рік були лише сім переважно малих банків із збитком 0.2 млрд грн.

Рушієм високого прибутку у 2023 році був чистий процентний дохід, який зріс майже на третину. Водночас наприкінці року його зростання сповільнилося з огляду на нижчі ставки, передусім за депозитними сертифікатами НБУ: протягом IV кварталу чистий процентний дохід був вищим на 19.2% порівняно з аналогічним періодом торік. Доходи від депозитних сертифікатів були лише на 12.2% вищими порівняно з IV кварталом 2022 року виключно за рахунок більших їх обсягів. Водночас доходи від ОВДП порівняно з відповідним періодом попереднього року зросли на 79.1%. Обсяг процентних доходів від кредитування також зріс. Зокрема, вперше від початку повномасштабної війни збільшились у річному вимірі доходи від роздрібного кредитування, на 12.5% р/р. У IV кварталі роль процентних доходів від ОВДП та кредитування зросла, в той час як частка процентних надходжень за депозитними сертифікатами зменшилася. Зниження ставок за корпоративними депозитами зменшило витрати на цей сегмент у IV кварталі. Витрати на роздрібне фондування залишалися вищими, ніж рік тому. Повільніше зменшення витрат порівняно з доходами звузило процентну маржу банків.

Попри коливання протягом року доходів від платіжних операцій, зокрема з використанням карток за кордоном, обсяг чистого комісійного доходу за 2023 рік майже не змінився. В IV кварталі чистий комісійний дохід сезонно зріс, проте порівняно з IV кварталом 2022 року – знизився на 20.4%.

Операційні витрати за 2023 рік зросли на 10%. Водночас темпи зростання операційних доходів були вищими. Тож банки другий рік поспіль зберігали високу операційну ефективність. Співвідношення операційних витрат і операційного доходу (CIR) становило 42.9% у IV кварталі та 37.8% у середньому за рік. Операційно збитковими за квартал були 14 банків, сукупно за рік – дев'ять установ.

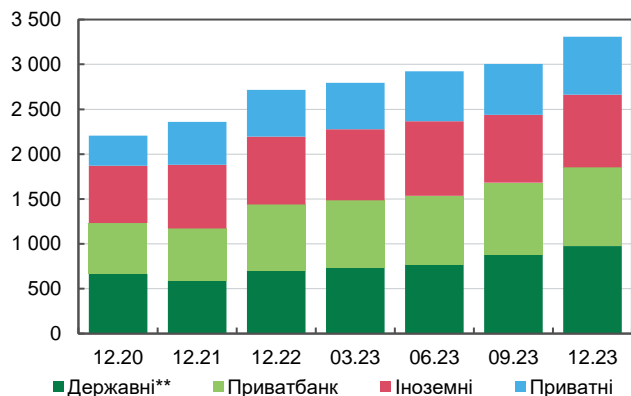
Перспективи та ризики

Результати минулорічної оцінки стійкості свідчать про достатній капітал та значний запас міцності системи в цілому. Це створює передумови для подальшого відновлення та посилення вимог до капіталу. З травня банки актуалізують розрахунок розміру операційного ризику на підставі останніх даних фінансової звітності (розрахунок не оновлювався з лютого 2022 року). Із серпня банки повинні виконувати оновлені вимоги до структури капіталу. Після тестового розрахунку банки враховуватимуть у нормативах достатності капіталу ринковий ризик. НБУ також планує цього року визначити графік запровадження буферів консервації капіталу та системної важливості. Акумуляовані прибутки дадуть змогу сектору виконати ці вимоги, після чого можуть бути послаблені обмеження на виплату дивідендів.

Структура сектору

Обсяг загальних активів у IV кварталі збільшився на 10.1% в усіх групах банків. Кількість працюючих банків за квартал не змінилася.

Графік 1. Загальні активи банків, млрд грн*

* На кінець кварталу з урахуванням коригуючих проводок. Платоспроможні банки поділено на групи згідно з класифікацією у відповідному звітному періоді.

** Тут і далі Сенс Банк перекласифіковано до групи державних банків у липні 2023 року.

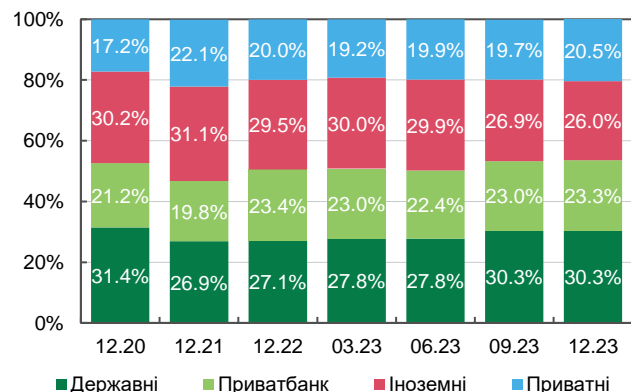
Таблиця 1. Кількість банків*

	2020	2021	2022	2023
Платоспроможні	73	71	67	63
Зміна	-2	-2	-4	-4
Державні, у т. ч. Приватбанк	5	4	4	5
Зміна	0	-1	0	+1**
Іноземні	20	20	16	14
Зміна	0	0	-4	-2**
Приватні	48	47	47	44
Зміна	-2	-1	0	-3

* Кількість наведено на кінець відповідного періоду. ** Сенс Банк перекласифіковано до групи державних у липні 2023 року.

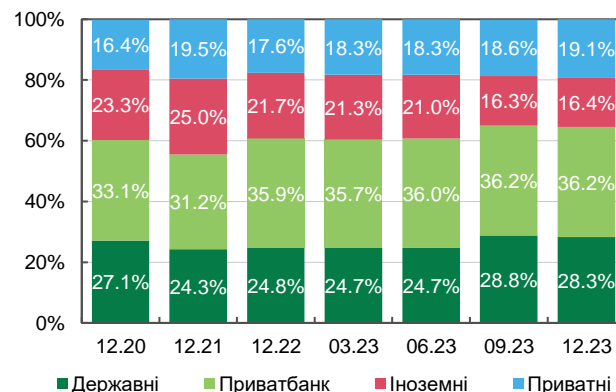
Державні банки, включно з Приватбанком та Сенс Банком, володіють 53.6% чистих активів сектору та 64.5% коштів населення.

Графік 2. Розподіл чистих активів за групами банків*

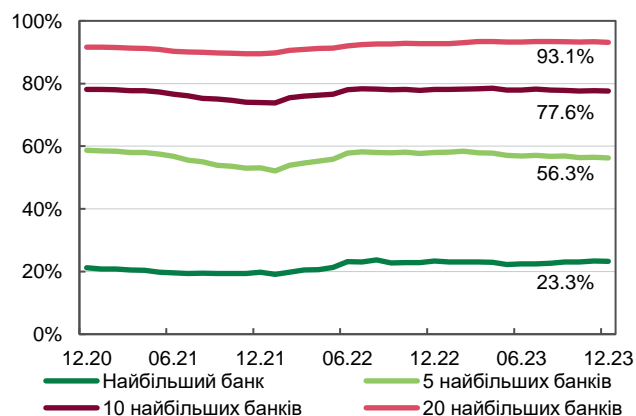
* На кінець кварталу з урахуванням коригуючих проводок.

Графік 3. Розподіл депозитів фізичних осіб за групами банків

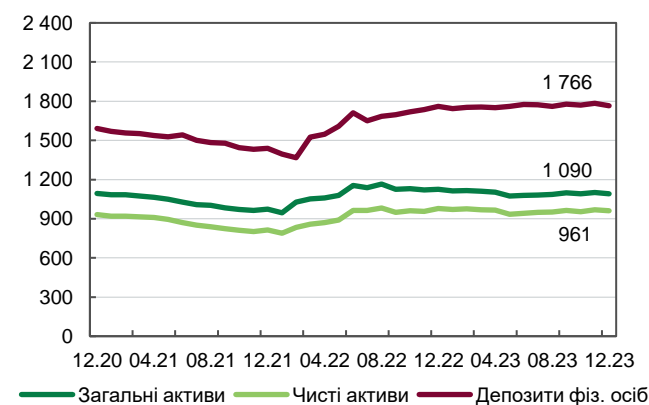

За IV квартал частка чистих активів найбільших банків у системі, як і рівень концентрації сектору за активами залишалися майже незмінними. За рік ці показники знизилися на 1.7% та 1.8% відповідно.

Графік 4. Частка найбільших банків у чистих активах сектору

Графік 5. Рівень концентрації сектору за показником ННІ*

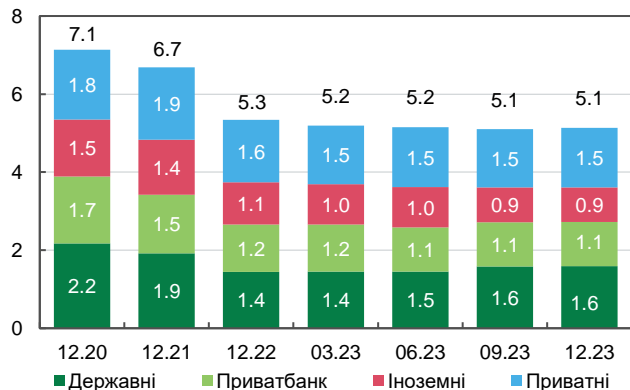

* Індекс Херфіндаля – Хіршмана (ННІ) – індикатор концентрації на банківському ринку. Розраховується як сума квадратів часток окремих банків у загальному обсязі. Може набувати значень від 0 до 10 000 (до 1 000 – ринок є слабо концентрованим). Депозити фізичних осіб включають ощадні сертифікати.

Банківська інфраструктура

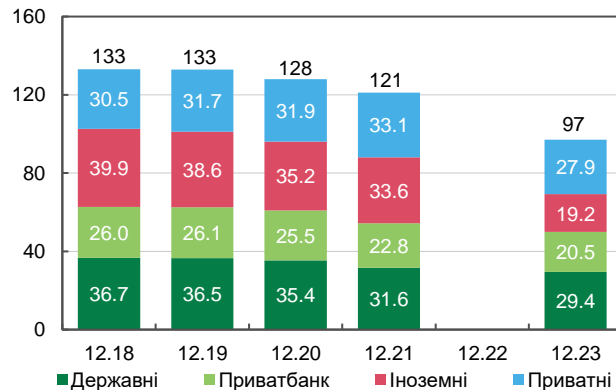
У IV кварталі вперше з часів кризи 2014–2015 років кількість структурних підрозділів банків збільшилася – на 40 відділень (у цілому за 2023 рік скорочено 198 відділень, з них понад чверть – у ліквідованих банках). Зростання зафіксовано в усіх групах банків, найбільше відділень відкрили приватні банки. Найпомітніше мережа зросла у Київській та Івано-Франківській областях. Вперше від початку повномасштабного вторгнення банки надали звітність про облікову чисельність штатних працівників: вона очікувано скоротилася в усіх групах банків.

Графік 6. Кількість структурних підрозділів банків*, тис. од.

* Відокремлені структурні підрозділи й головні офіси.

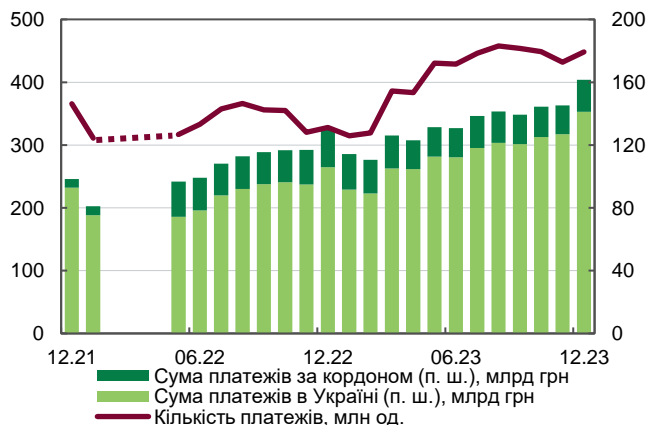
Графік 7. Облікова чисельність штатних працівників банків*, тис. осіб

* 3 I кв. 2022 року по III кв. 2023 року статистичні дані не збиралися.

Суми платежів картками* у торговельних точках в Україні швидко зростають (у грудні на 33% більше, ніж торік). Відповідні платежі за кордоном скорочувалися весь 2023 рік.

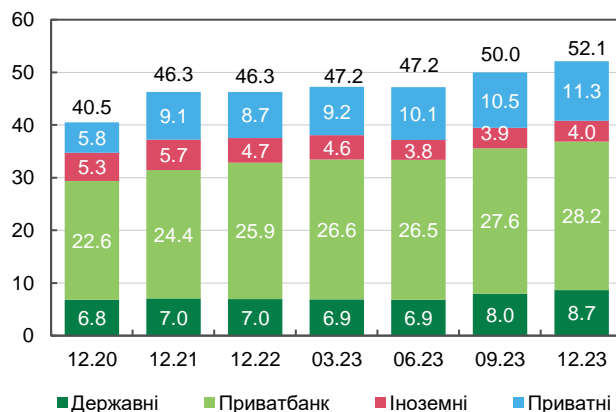
Графік 8. Розрахунки платіжними картками в торговельній мережі

Упродовж лютого – квітня 2022 року статистичні дані не збиралися.

Кількість активних платіжних карток упродовж IV кварталу зросла за всіма групами банків. Найбільший приріст карток був у приватних та державних банків. За 2023 рік кількість активних платіжних карток зросла в усіх групах банків, крім іноземних.

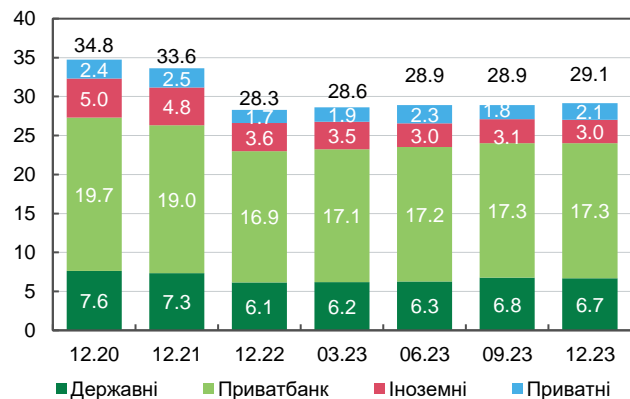
Графік 9. Кількість активних платіжних карток за групами банків*, млн од.

* Також НоваПей емітувала 8 232 активні платіжні картки.

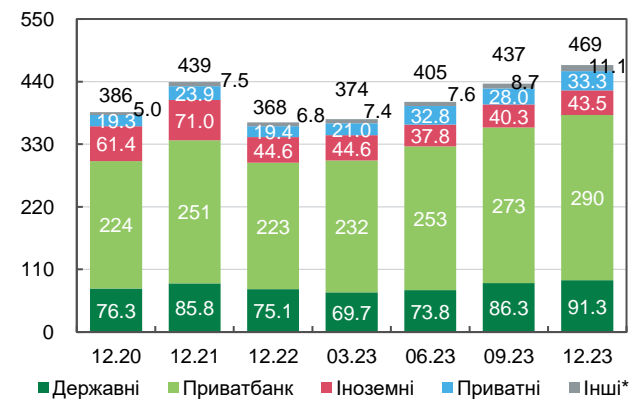
Мережа POS-терміналів зростає вже півтора року. У IV кварталі лідерами приросту були Приватбанк та приватні банки (+16.8 тис. та +5.4 тис. відповідно). Другий квартал поспіль нарощують свою мережу іноземні банки. Укрпошта та НоваПей також розширювали мережу POS-терміналів. Загалом за 2023 рік учасники ринку збільшили мережу на 100 тис. терміналів. Мережа банкоматів збільшувалася впродовж року, у IV кварталі також зросла, найбільше – у приватних банків.

Графік 10. Кількість банкоматів* банків, тис. од.

* Кількість банківських пристроїв самообслуговування (банкомати, депозитні банкомати, програмно-технічні комплекси самообслуговування).

Графік 11. Кількість платіжних терміналів (POS), тис. од.

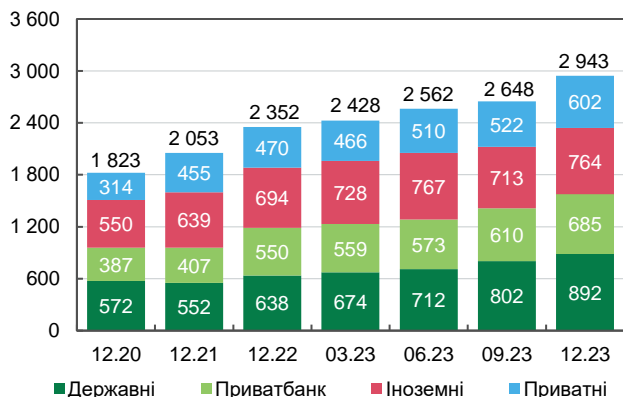

* До 01.10.2023 дані Укрпошти, після – Укрпошта та НоваПей.

АКТИВИ

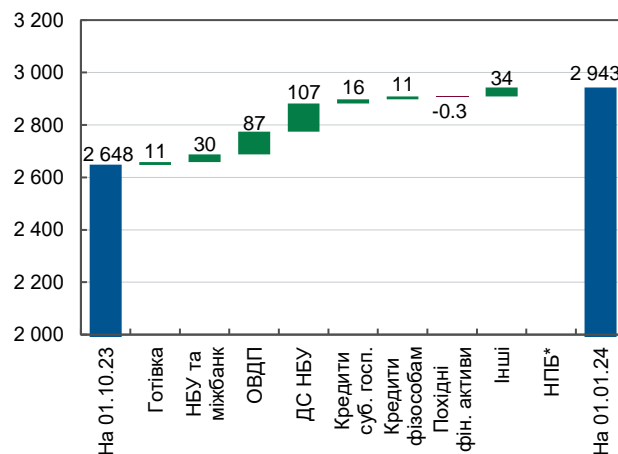
Обсяги чистих активів суттєво збільшилися, як у IV кварталі, так і загалом у 2023 році, на 11.1% та 25.1% відповідно. Зростання чистих активів у IV кварталі відбувалося за майже усіма складовими, однак дві третини від загального приросту забезпечили депозитні сертифікати НБУ та ОВДП. Також завдяки відновленню попиту на кредити з боку клієнтів, вони зросли на 4.2% кв/кв (1.4% p/p).

Графік 12. Чисті активи за групами банків, млрд грн*

* На кінець кварталу з урахуванням коригуючих проводок.

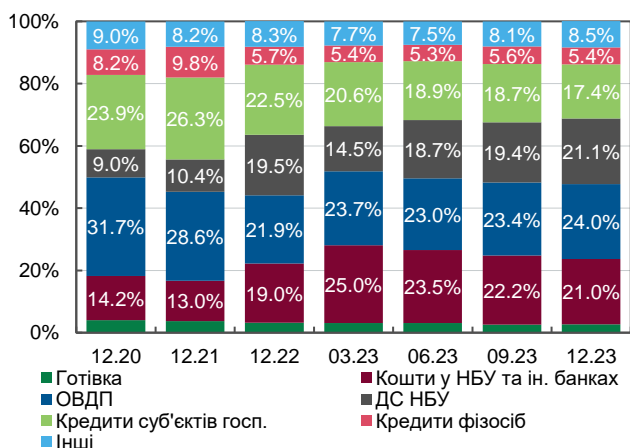
Графік 13. Зміна чистих активів за складовими у IV кварталі 2023 року, млрд грн

* Неплатоспроможні банки.

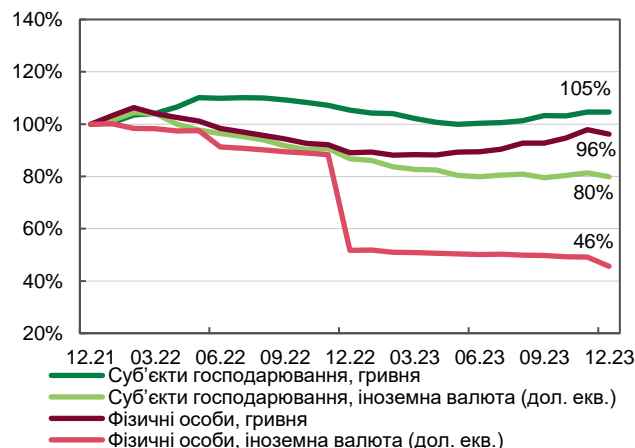
Зростання портфеля валових гривневих кредитів клієнтам банків триває два квартали поспіль, зокрема у IV кварталі 2023 року кредити бізнесу зросли на 1.3% кв/кв та фізособам – на 3.8% кв/кв. У грудні портфель кредитів бізнесу та фізособам дещо зменшився.

Графік 14. Структура чистих активів сектору за складовими*

* Скориговані на резерви за активними операціями банків. На кінець кварталу з урахуванням коригуючих проводок.

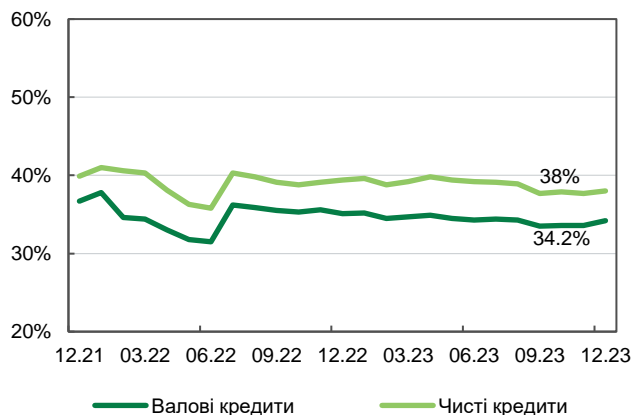
Графік 15. Валові кредити суб'єктам господарювання та фізичним особам, 2021 = 100%*

* У банках, платоспроможних станом на 1 лютого 2024 року.

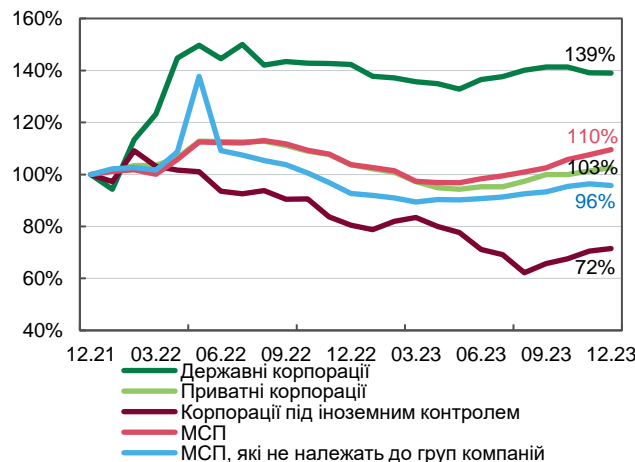
Доларизація чистих кредитів, наданих суб'єктам господарювання, незначно збільшилася за IV квартал, на 0.3 в. п. через курсовий чинник.

Графік 16. Частка валютних кредитів суб'єктам господарювання

У IV кварталі суттєво зросли кредити іноземним корпораціям – на 8.8%, після зменшення в попередні два квартали. Водночас позики держкорпораціям скоротилися на 1.6%.

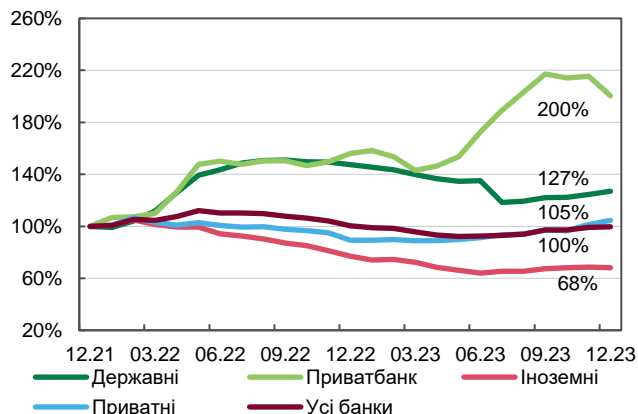
Графік 17. Чисті гривневі кредити нефінансовим корпораціям, 2021 = 100%*

* У банках, платоспроможних станом на 1 лютого 2024 року.

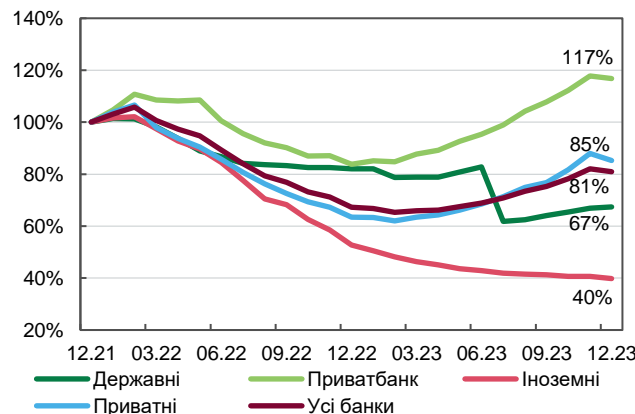
Обсяги чистих гривневих кредитів суб'єктам господарювання зростають уже сім місяців поспіль. Зокрема, у IV кварталі вони зросли на 2.7% (проте за 2023 рік скоротилися на 0.7%). Найбільший приріст чистих гривневих кредитів бізнесу в IV кварталі відбувся у приватних банках – на 7.7%, водночас у Приватбанку спостерігалось зниження на 7.7%. Чисті гривневі кредити фізичним особам збільшувалися третій квартал поспіль, на 7.4% кв/кв та 20.3% р/р. Зростання спостерігається в усіх групах банків, крім іноземних.

Графік 18. Чисті кредити суб'єктам господарювання в гривнях, 2021 = 100%*

* У банках, платоспроможних станом на 1 лютого 2024 року.

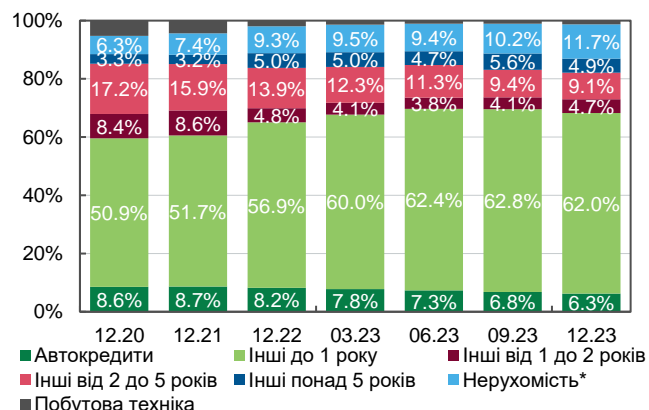
Графік 19. Чисті кредити фізичним особам у гривнях, 2021 = 100%*

* У банках, платоспроможних станом на 1 лютого 2024 року.

У IV кварталі у структурі роздрібних кредитів зросла частка позик на нерухомість – на 1.5 в. п. Натомість короткострокові позики (до одного року) скоротилися на 0.8 в. п.

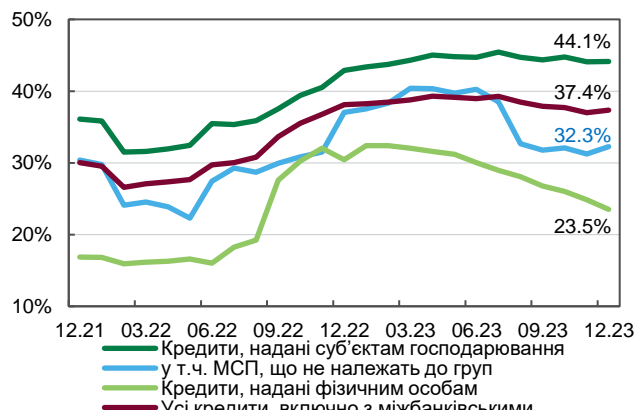
Графік 20. Структура чистих гривневих кредитів домашнім господарствам за цільовим призначенням

* На придбання, будівництво та реконструкцію нерухомості.

Частка непрацюючих кредитів (NPL) знижується, на 0.5 в. п. за IV квартал та на 0.8 в. п. за 2023 рік. За квартал частка NPL населенню зменшувалася стрімкіше, ніж для бізнесу, – на 3.2 в. п. та 0.3 в. п. відповідно.

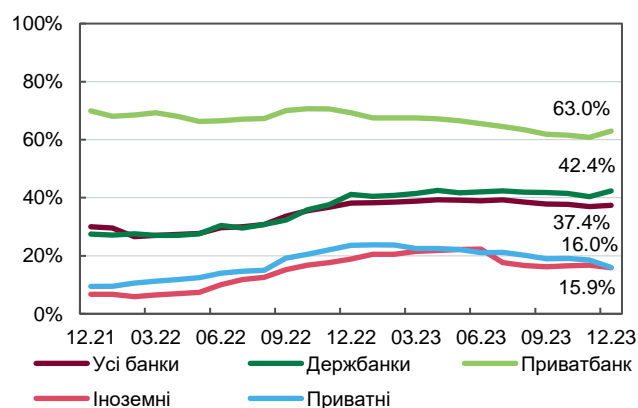
Графік 21. Частка непрацюючих кредитів у портфелях банків*

* Усі банки, включно з неплатоспроможними, без позабалансових зобов'язань. Фізичні особи, включно з фізичними особами-підприємцями.

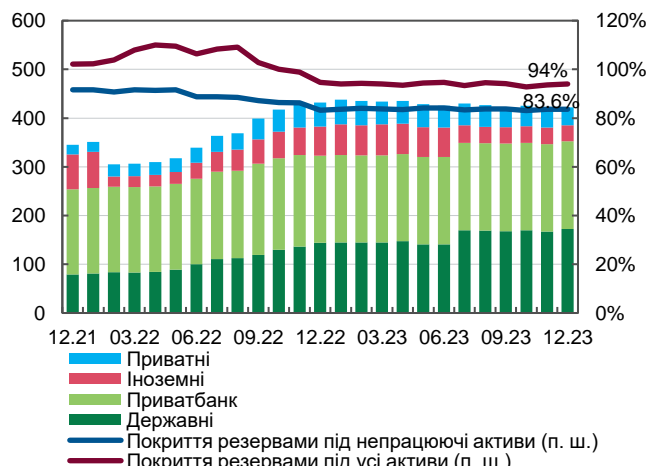
У IV кварталі частка непрацюючих кредитів зменшилася у приватних та іноземних банків – на 3.0 в. п. та 0.4 в. п. відповідно, тоді як у державних банків та Приватбанку зросла – на 0.5 в. п. та 1.0 в. п. відповідно. За 2023 рік частка NPL найбільше знизилася в приватних банках та у Приватбанку – на 7.6 в. п. та на 6.3 в. п. відповідно.

Графік 22. Частка непрацюючих кредитів у портфелях банків за групами*

* Включно з міжбанківськими кредитами; усі банки, включно з неплатоспроможними; без позабалансових зобов'язань.

Графік 23. Обсяг непрацюючих активів (млрд грн) та рівень покриття резервами*

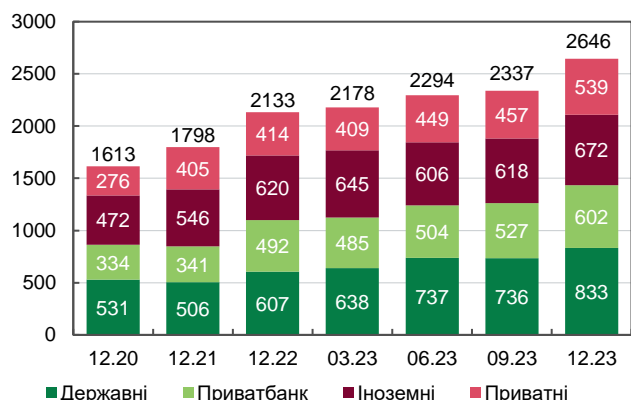

* Включно з міжбанківськими кредитами; усі банки, включно з неплатоспроможними; без позабалансових зобов'язань.

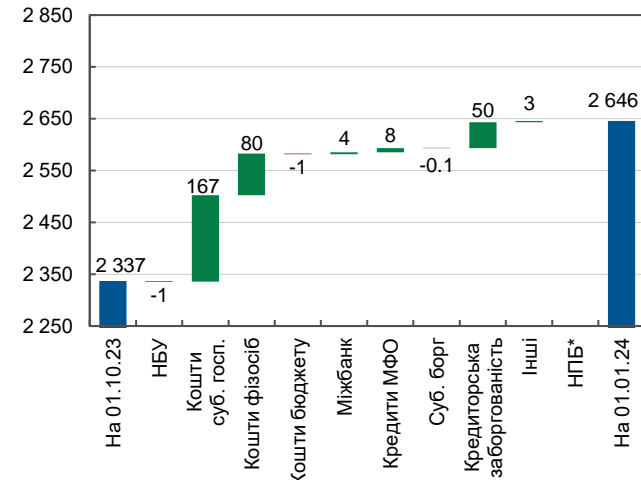
Фондування

Обсяги зобов'язань платоспроможних банків у IV кварталі помітно зросли – на 13.2% (+24.1% за 2023 рік), передусім за рахунок приросту коштів бізнесу та населення. Найактивніше за квартал нарощували зобов'язання приватні банки – на 18% та Приватбанк – на 14.2%.

Графік 24. Структура зобов'язань за групами банків, млрд грн

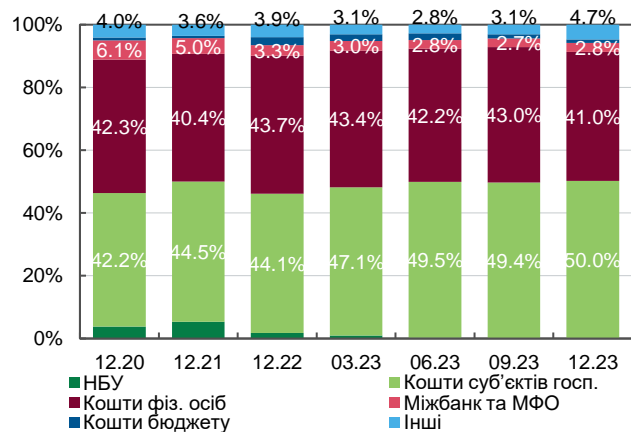
Графік 25. Зміна зобов'язань за складовими у IV кварталі 2023 року, млрд грн

* Неплатоспроможні банки.

Частка коштів клієнтів у структурі зобов'язань за квартал знизилася на 1.4 в. п. до 90.9% через зростання заборгованості з податку на прибуток та фінансування програм відновлення.

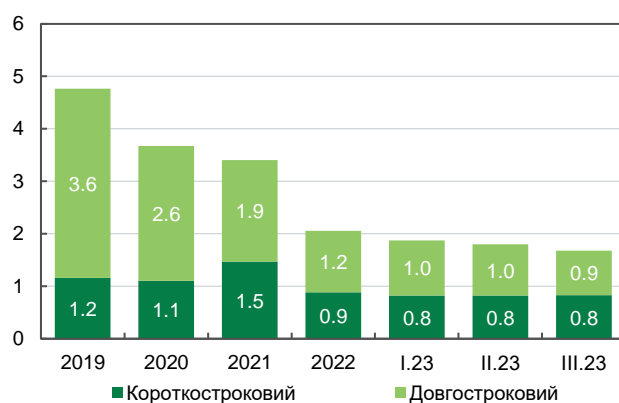
Графік 26. Структура зобов'язань банків*

* У тому числі ощадні сертифікати.

У III кварталі 2023 року валовий зовнішній борг надалі знижувався – на 6.5% (-25.5% р/р) до 1.7 млрд дол. США за рахунок поступового погашення довгострокових зобов'язань.

Графік 27. Валовий зовнішній борг банків, млрд дол. США

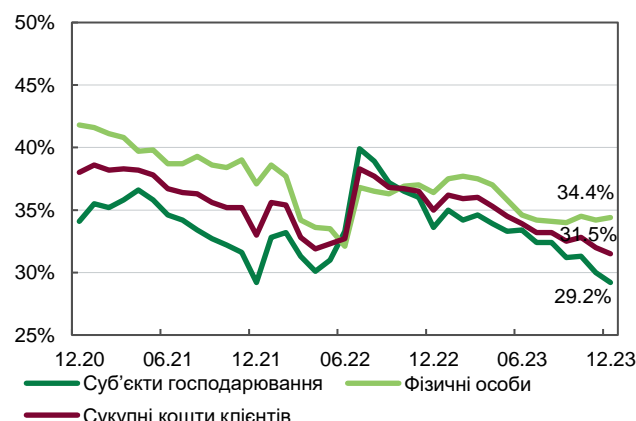
Частка строкових коштів клієнтів за квартал знизилася, зокрема за рахунок сезонних надходжень коштів на поточні рахунки в грудні. Частка депозитів бізнесу в гривні знизилася найбільше – на 5 в. п. до 24%

Графік 28. Частка строкових депозитів

Частка валютних коштів скоротилася на 0.9 в. п. до 31.5% через активний приріст гривневих коштів. Частка коштів населення знизилася несуттєво, а бізнесу – скоротилася до 29.2%.

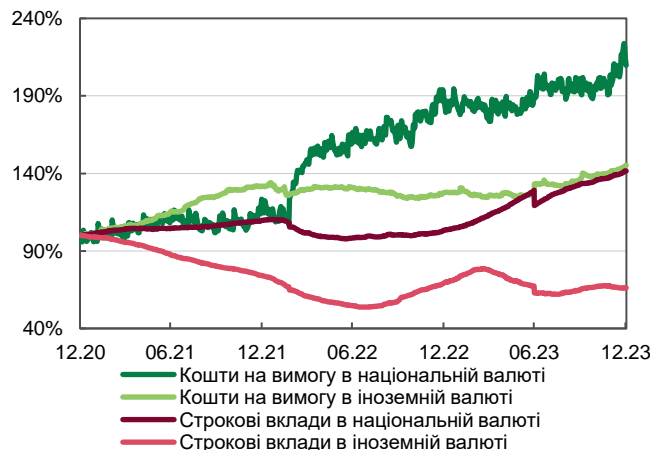
Графік 29. Частка валютних депозитів

У банках, платоспроможних станом на 1 лютого 2024 року.

Кошти фізичних осіб за квартал і далі зростали в гривні – на 7.3% (+20.5% р/р) та у валюті – на 5.3% (+6% р/р). За рахунок сезонних коливань поточні кошти зростали активніше, ніж строкові.

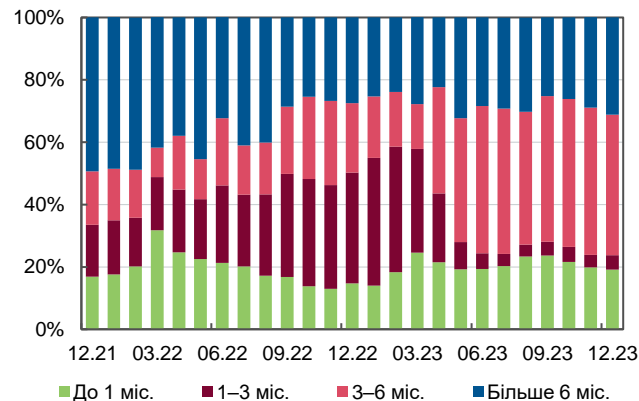
Графік 30. Кошти фізичних осіб, 2020 = 100%*

* Щоденні дані, у банках, платоспроможних станом на 1 лютого 2024 року.

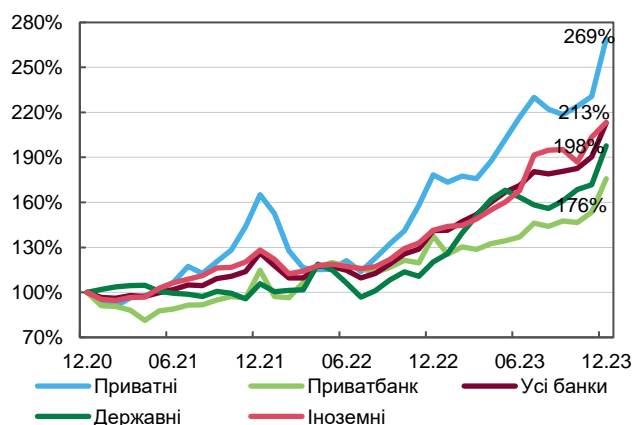
Частка нових депозитів строком до 1 міс. усе ще зменшується – на 4.5 в. п. за квартал. Середньострокові депозити строком 3–6 міс. переважають у структурі строкових коштів – понад 76%.

Графік 31. Структура нових строкових депозитів домогосподарств

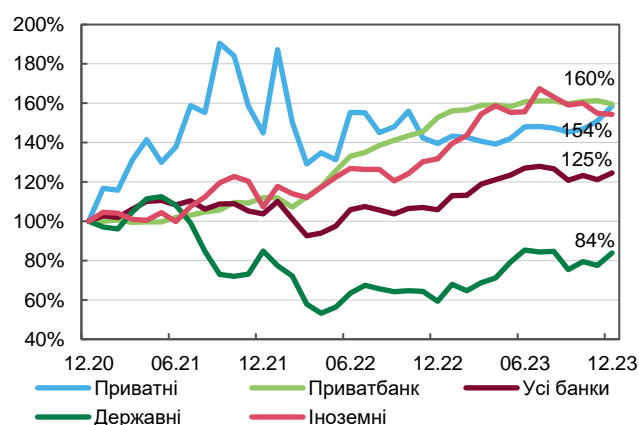
Гривневі кошти бізнесу за квартал зросли на 17.8% (+50.8% за 2023 рік). Приріст був нерівномірним, із сезонним зростанням у грудні – на майже 12% м/м. Найвищі темпи зростання були в державних та приватних банках – понад 20%. Натомість кошти у валюті зростали повільніше – на 3.2%, а тенденція була різноспрямованою. Державні та приватні банки найвідчутніше наростили кошти, на 11.2% та 9.1% відповідно.

Графік 32. Кошти суб'єктів господарювання у національній валюті за групами банків, 2020 = 100%*

* У банках, платоспроможних станом на 1 лютого 2024 року.

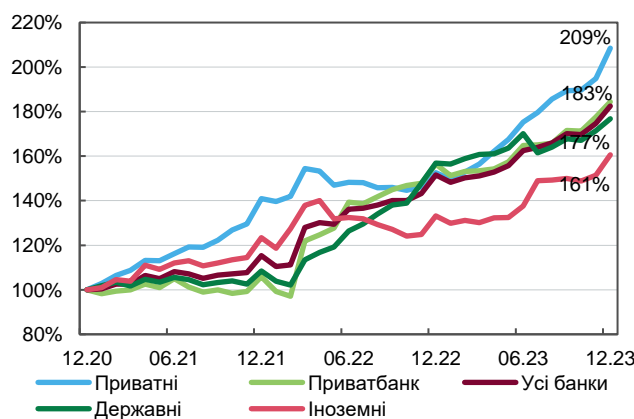
Графік 33. Кошти суб'єктів господарювання в іноземних валютах (в еквіваленті дол. США) за групами банків, 2020 = 100%*

* У банках, платоспроможних станом на 1 лютого 2024 року.

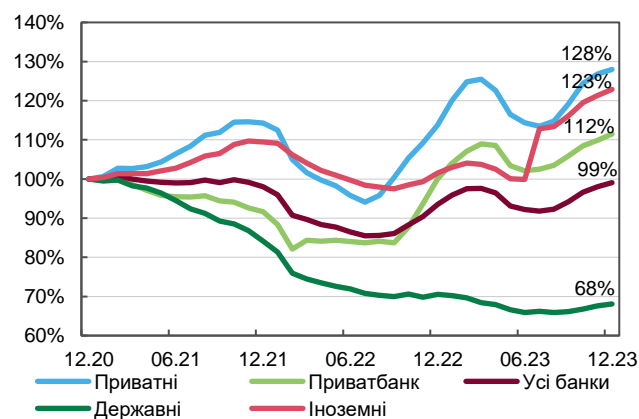
Кошти населення у гривні зросли на 7.3% (+20.5% за 2023 рік) за рахунок надходження зарплат та інших виплат наприкінці грудня. Залучення гривневих коштів банками прискорювалося протягом кварталу, найвищі темпи були в приватних банках – на 10.1% за квартал. Кошти у валюті зростали помірніше – на 5.3% (+6% за рік). Приріст забезпечений переважно поточними коштами, строкові депозити у валюті зросли на 2.2%.

Графік 34. Кошти фізичних осіб у національній валюті за групами банків, 2020 = 100%*

* У банках, платоспроможних станом на 1 лютого 2024 року.

Графік 35. Кошти фізичних осіб в іноземних валютах (в еквіваленті дол. США) за групами банків, 2020 = 100%*

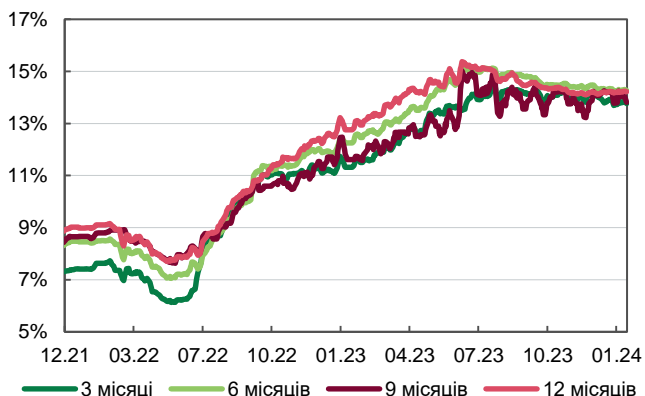

* У банках, платоспроможних станом на 1 лютого 2024 року.

Відсоткові ставки

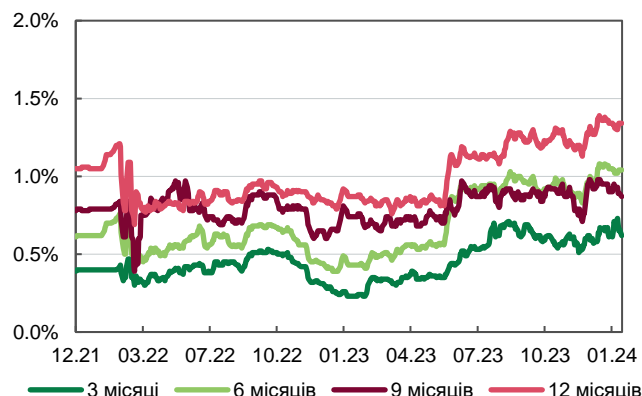
Вартість 12-місячних гривневих депозитів за IV квартал знизилася на 0.3 в. п. – до 14.2% річних, що було на 1.5 в. п. вище, ніж на кінець 2022 року. Спред між тримісячними та 12-місячними депозитами в гривні був мізерним.

Графік 36. Український індекс ставок за депозитами фізичних осіб у гривнях, % річних*

* За даними агентства "Thomson Reuters", 5-денна ковзна середня.

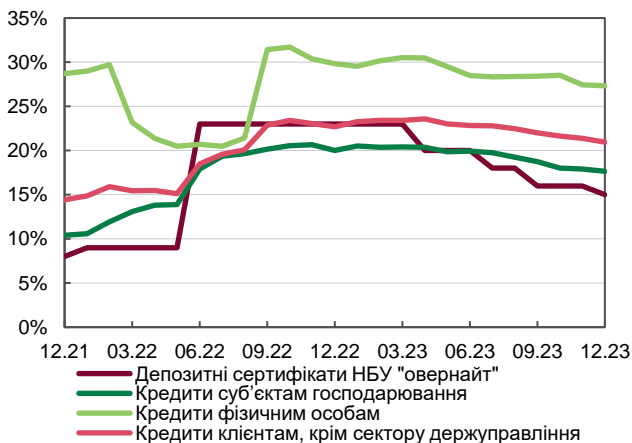
Графік 37. Український індекс ставок за депозитами фізичних осіб у доларах США, % річних*

* За даними агентства "Thomson Reuters", 5-денна ковзна середня.

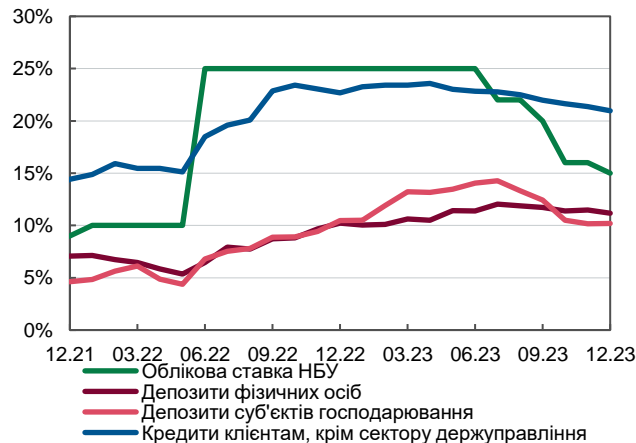
Ставки за новими гривневими кредитами суб'єктам господарювання та фізичним особам знизилася на 1 в. п. – до 17.7% річних та 27.3% річних відповідно. Вартість нових депозитів суб'єктів господарювання знову менша, ніж у фізичних осіб, – 10.2% річних.

Графік 38. Відсоткові ставки за новими кредитами* у гривнях та депозитними сертифікатами НБУ, % річних

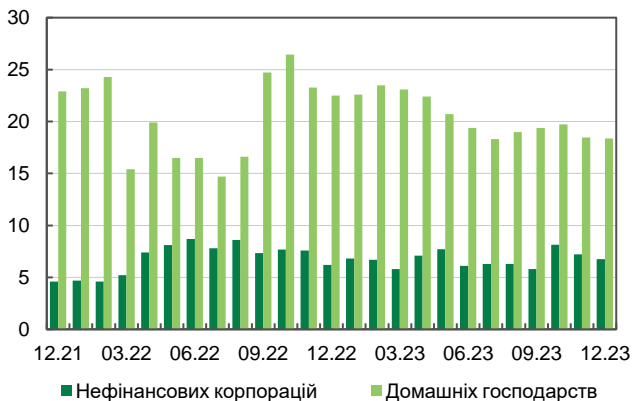
* Без пролонгації або інших змін кредитних умов.

Графік 39. Облікова ставка НБУ та вартість нових депозитів і кредитів у гривнях, % річних

Спред між ставками за новими кредитами та депозитами бізнесу в середньому був вищим, ніж у попередньому кварталі. Процентна маржа зменшується через швидше зниження доходів порівняно з витратами, передусім за безризиковими активами.

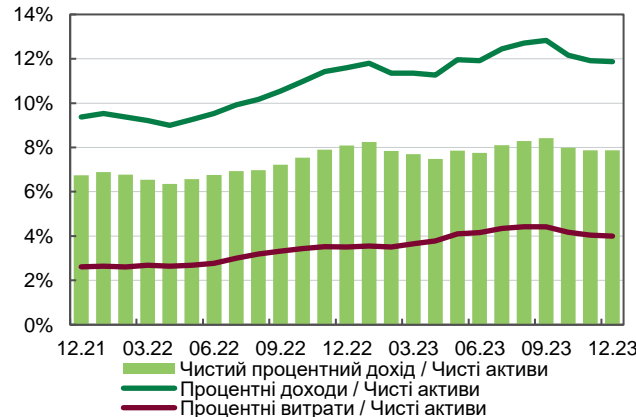
Графік 40. Спред між ставками за новими** кредитами і депозитами, в. п.*

* Усі банки, включно з неплатоспроможними.

** До нових депозитів та кредитів належать обсяги за первинними договорами, укладеними у звітному періоді, та за додатковими договорами, за якими відбулася зміна суми або відсоткової ставки.

Графік 41. Процентна маржа банків*

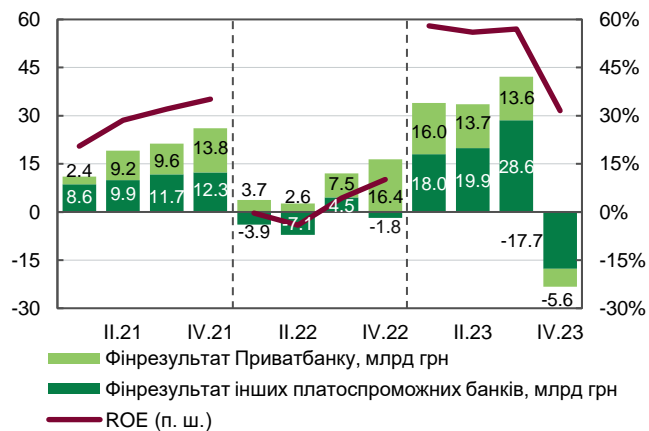

* Чистий процентний дохід до плинного середнього обсягу чистих активів за звітний місяць та два попередніх. Усі банки, включно з неплатоспроможними.

Фінансові результати

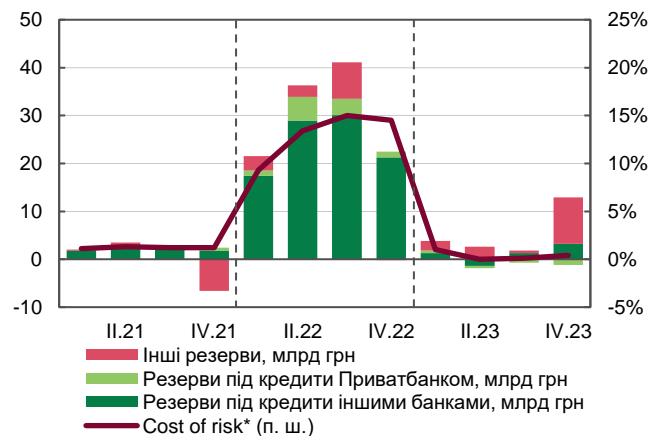
За 2023 рік сектор отримав 86.5 млрд грн прибутку. Нарахування у грудні податку на прибуток за підвищеною ставкою зумовило 23.3 млрд грн збитків за IV квартал.

Графік 42. Фінансовий результат та рентабельність капіталу банків

CoR* упродовж року був низьким, у IV кварталі – 1.2%, близько половини довоєнного. Відрахування в резерви під ОВДП – вищі ніж під кредити, 83% сукупних резервів за рік та квартал.

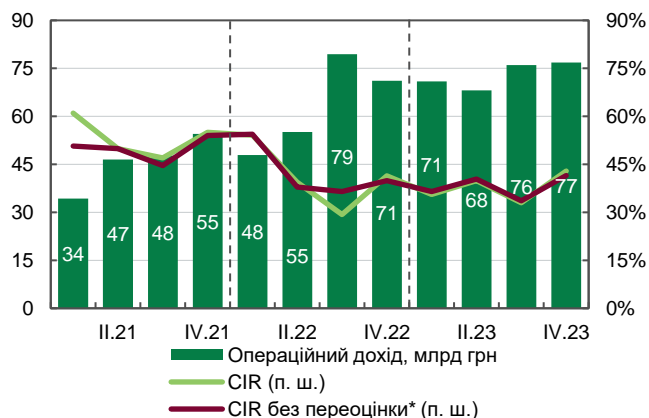
Графік 43. Квартальні відрахування в резерви

* Приведені до річних значень відрахування в резерви під кредити з початку року до чистого кредитного портфелю.

Операційна ефективність сектору другий рік залишалася високою. CIR у IV кварталі становив 42.9% порівняно з 41.4% у відповідному кварталі 2022 року.

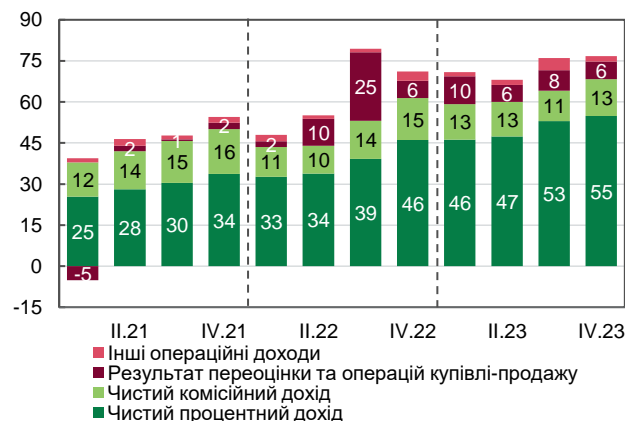
Графік 44. Операційні доходи та операційна ефективність банків

* CIR (Cost-to-Income Ratio) – відношення операційних витрат до операційних доходів.

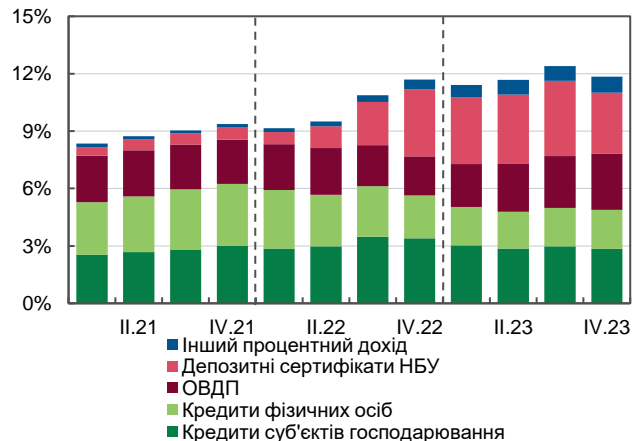
Чистий процентний дохід за квартал зріс на 19.2% р/р, чистий комісійний дохід скоротився на 12.5% р/р.

Графік 45. Складові операційного доходу банків за період, млрд грн

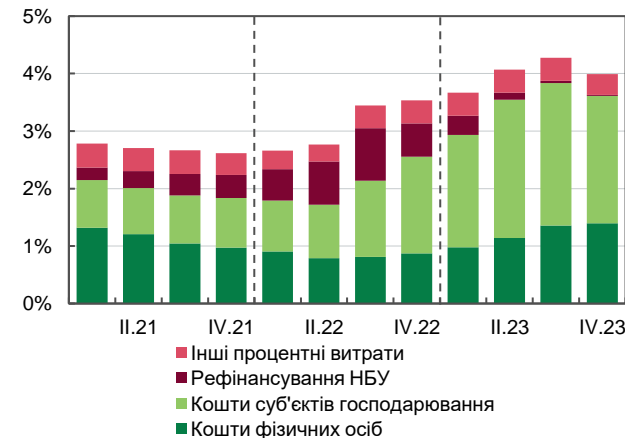

Процентні доходи від депозитних сертифікатів НБУ зменшилися за IV квартал порівняно з попереднім на 13.1% (+12.2% р/р), натомість від ОВДП зросли – на 16.4% (+79.1% р/р). Процентні доходи від кредитів бізнесу та населенню за квартал зросли на 7.3% р/р. Процентні витрати на корпоративне фондування порівняно з III кварталом скоротилися на 3.9%, на роздрібне – зросли на 10.4%.

Графік 46. Співвідношення складових процентних доходів та чистих активів

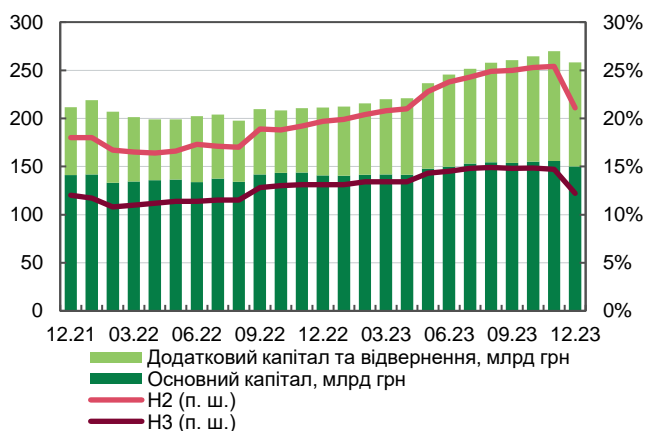
Графік 47. Співвідношення складових процентних витрат та чистих активів

Капітал

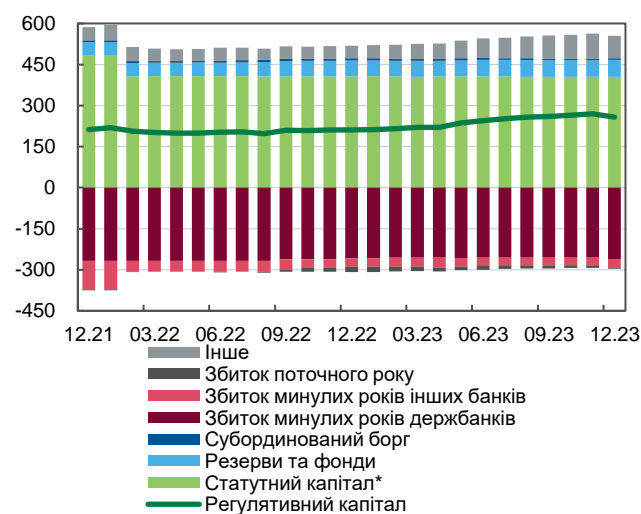
Регулятивний капітал зростав у жовтні-листопаді та зменшився у грудні внаслідок коригування річного чистого прибутку через податок. За рік регулятивний капітал сектору зріс на 22.3%, у IV кварталі – зменшився за 0.8%. Адекватність регулятивного капіталу залишилася вищою 20%.

Графік 48. Регулятивний капітал та норматив адекватності РК

З 1 січня 2024 року під час розрахунку достатності капіталу враховується 100% розміру операційного ризику.

Графік 49. Структура регулятивного капіталу банків, млрд грн

* Зареєстрований та незареєстрований статутний капітал.

Таблиця 2. Основні показники банківського сектору України¹

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Кількість діючих банків	82	77	75	73	71	67	63
Загальні балансові показники (млрд грн) / General balance sheet indicators (UAH billion)²							
Загальні активи	1 840	1 911	1 982	2 206	2 358	2 717	3 309
у т. ч. в іноземній валюті	755	779	718	746	679	820	923
Чисті активи	1 334	1 360	1 493	1 823	2 053	2 352	2 943
у т. ч. в іноземній валюті	507	495	492	585	583	731	831
Валові кредити суб'єктам господарювання ³	864	919	822	749	796	801	784
у т. ч. в іноземній валюті	423	460	381	332	292	281	268
Чисті кредити суб'єктам господарювання ³	451	472	415	432	540	529	511
Валові кредити МСП	443	445	432	451	468	455	483
у т. ч. в іноземній валюті	184	180	159	162	127	100	114
Чисті кредити МСП	335	339	205	232	263	246	268
у т. ч. в іноземній валюті	110	102	89	101	87	70	80
Чисті кредити МСП, що не належать до груп ⁷	-	-	62	63	71	61	63
у т. ч. в іноземній валюті	-	-	22	24	18	15	13
Валові кредити фізичним особам	171	197	207	200	243	210	223
у т. ч. в іноземній валюті	68	61	38	31	21	13	12
Чисті кредити фізичним особам	92	114	143	149	200	134	160
Кошти суб'єктів господарювання ³	427	430	525	681	800	943	1 322
у т. ч. в іноземній валюті	163	150	191	233	233	317	386
Кошти фізичних осіб ⁴	478	508	552	682	727	933	1 084
у т. ч. в іноземній валюті	244	241	238	285	270	340	373
Зміна (р/р, %) / Change (yoy, %)							
Загальні активи	5.9%	3.8%	3.7%	11.3%	6.9%	15.2%	21.8%
Чисті активи	6.2%	1.9%	9.8%	22.1%	12.6%	14.5%	25.1%
Валові кредити суб'єктам господарювання ³	2.0%	6.3%	-10.6%	-8.8%	6.2%	0.7%	-2.2%
Валові кредити фізичним особам	8.5%	15.3%	5.0%	-3.5%	21.6%	-13.5%	6.0%
Кошти суб'єктів господарювання ³	3.4%	0.8%	22.1%	29.7%	17.4%	17.9%	40.2%
Кошти фізичних осіб ⁴	9.4%	6.3%	8.6%	23.5%	6.6%	28.4%	16.2%
Рівень проникнення / Penetration⁵ (%)							
Валові кредити суб'єктам госп. ³ / ВВП	29.0%	25.8%	20.7%	17.7%	14.6%	15.3%	12.0%
Чисті кредити суб'єктам госп. ³ / ВВП	15.1%	13.3%	10.4%	10.2%	9.9%	10.1%	7.8%
Валові кредити фізичним особам/ ВВП	5.7%	5.5%	5.2%	4.7%	4.5%	4.0%	3.4%
Чисті кредити фізичним особам / ВВП	3.1%	3.2%	3.6%	3.5%	3.7%	2.6%	2.5%
Кошти суб'єктів господарювання ³ / ВВП	14.3%	12.1%	13.2%	16.1%	14.7%	18.0%	20.3%
Кошти фізичних осіб / ВВП	16.0%	14.3%	13.9%	16.2%	13.3%	17.8%	16.7%
Фінансові результати / Profit or Loss⁶ (млрд грн) / (UAH billion)							
Чисті процентні доходи	53.0	73.0	78.9	84.8	117.6	151.7	201.5
Чисті комісійні доходи	27.5	37.8	44.0	46.5	58.0	50.2	50.1
Відрахування в резерви	49.2	23.8	10.7	31.0	3.4	121.2	17.4
Чистий прибуток/збиток	-26.5	22.3	58.4	39.7	77.4	21.9	86.5
Довідково: / Memo items:							
гривень/долар США (середнє за період)	26.60	27.20	25.85	26.96	27.29	32.34	36.57
гривень/долар США (на кінець періоду)	28.07	27.69	23.69	28.27	27.28	36.57	37.98
гривень/євро (середнє за період)	30.00	32.14	28.95	30.79	32.31	33.98	39.56
гривень/євро (на кінець періоду)	33.50	31.71	26.42	34.74	30.92	38.95	42.21

¹ За платоспроможними банками на кожну звітну дату.

² З нарахованими доходами/витратами.

³ Включно з небанківськими фінансовими установами.

⁴ Включно з ощадними сертифікатами.

⁵ ВВП у 2014–2022 рр. без урахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим, м. Севастополя, окупованих територій у Донецькій та Луганській областях; дані за 2023 рік – використано оцінки ВВП з Інфляційного звіту за січень 2024 року.

⁶ З урахуванням коригуючих проводок.

⁷ За належністю до груп юридичних осіб під спільним контролем або груп пов'язаних контрагентів (відповідно до постанови Правління Національного банку України від 30.06.2016 № 351, зі змінами, та постанови від 28.08.2001 № 368, зі змінами).

Примітки.

Джерело інформації – Національний банк України, якщо не зазначено інше. Дані за 2022 і перші три квартали 2023 року наведено з урахуванням коригуючих проводок (крім даних 1-2 невеликих банків, які не подали балансових даних із коригуючими проводками, залежно від дати).

АТ “Сенс Банк” з III кварталу розглядається як частина групи банків з державним капіталом, якщо не зазначено інше.

До вибірки належать платоспроможні станом на кожну звітну дату банки, якщо не зазначено інше.

У вибірці банків, платоспроможних станом на останню звітну дату, зазначені банки, що приєднані за спрощеною процедурою до інших банків.

Групи банків сформовано згідно з рішенням Комітету НБУ з питань нагляду та регулювання діяльності банків, оверсайту платіжної інфраструктури.

Державні банки – банки з участю держави Україна в капіталі, за винятком Приватбанку, якщо не зазначено інше.

Іноземні банки – банки, контрольні пакети акцій яких належать іноземним банкам або іноземним фінансово-банківським групам.

Приватні банки – банки, власниками істотної участі в яких є виключно резиденти України.

Дані наведено з урахуванням нарахованих відсотків на кінець періоду (місяць, квартал, рік), якщо не зазначено інше.

Валові кредити – кредити, не скориговані на резерви за активними операціями банків.

Дані за кредитами та коштами суб’єктів господарювання включають дані небанківських фінансових установ.

Кошти фізичних осіб включають ощадні сертифікати, якщо не зазначено інше.

Сума компонентів може не збігатися з підсумковою сумою в результаті округлення даних.

Скорочення та аббревіатури:

ВВП	Валовий внутрішній продукт
ДС НБУ	Депозитні сертифікати Національного банку України
МСП	Малі та середні підприємства (залежно від кількості працюючих та доходів від будь-якої діяльності за рік з урахуванням вимог статті 55 Господарського кодексу України)
МФО	Міжнародна фінансова організація
НБУ	Національний банк України
ОВДП	Облігації внутрішньої державної позики та боргові цінні папери, що рефінансуються НБУ, які обліковуються за: 1) справедливою вартістю через прибутки/збитки, 2) справедливою вартістю через інший сукупний дохід, 3) амортизованою собівартістю
РК	Регулятивний капітал
CIR	Cost-to-Income Ratio: співвідношення операційних витрат і операційних доходів
NPL	Непрацюючі кредити
ROE	Return on equity: рентабельність власного капіталу
UIRD	Ukrainian Index of Retail Deposit Rates: Український індекс ставок за депозитами фізичних осіб
в. п.	Відсотковий пункт
грн	Гривня
дол., долар, дол. США	Долар Сполучених Штатів Америки
екв.	Еквівалент
кв.	Квартал
міс.	Місяць
тис.	Тисяча
млн	Мільйон
млрд	Мільярд
од.	Одиниця(і)
п. ш.	Права шкала
р/р	До аналогічної дати / періоду попереднього року
кв/кв	До попереднього кварталу